

לפני עיוור בדבר הנתון במחלוקת הפוסקים

מאת: שמואל טל

א. ראיות האחרונים שאין לפני עיוור כשהמוכשל סומך על המתירים והקשיים שבהן

ראובן שנוקט שיש איסור בדבר האם יכול לתתו לשמעון שסומך על המקילים

יש לדון אם ראובן שברור לו שיש איסור בדבר מסוים יכול לגרום לשמעון לעבור על האיסור במקרה שיש פוסקים שמתירים את האיסור הזה, ושמעון אינו יודע להכריע בעצמו את השאלה או שהוא סבור כדעת המקילים. מצד אחד יש לומר שמכיון שלראובן ברור שיש בדבר איסור, הרי שכאשר הוא גורם לשמעון לעבור על האיסור הוא מכשיל אותו ויש בזה לאו דלפני עיוור. אבל מצד שני יש מקום לומר שמכיון ששמעון סומך בזה על הפוסקים המתירים, אין זה נחשב שהוא נכשל באיסור, דמותר לו לפסוק לפי אותם פוסקים.

נראה שבדרך כלל צריך להחמיר בדבר זה במילי דאורייתא

ולכאורה הדבר תלוי בשאלה אם אדם שסומך על חכם שמתיר אינו עובר על שום איסור או שאמנם בהנהגה מותר לו לסמוך על אותו חכם, אבל כלפי שמיא גליא שהוא עבר על איסור, ואליבא דאמת יש בידו עוון, אף שאינו נתבע על כך בדין שמים דאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו. וכבר התבאר במקום אחר (ט"ח [=טל חיים]) כללי הוראה ח"א עמ' רנג-רנו, שטז-שז) שלפי הרשב"א אם אדם סומך על רבו המובהק אין לו שום עוון. ותוקפו של רב מובהק גדול משל סנהדרין שיכולים לטעות, והציבור צריך כפרה אם נהג לפי טעותם. אבל אם הוא אינו רבו המובהק ואפילו אם הוא סומך על ספר פוסקים קבוע, עשוי להיות בידו עוון, אע"פ שכאמור הוא אינו נתבע על כך בדין שמים. ולפי הרמב"ם (שם עמ' רסד-רסה, רסז-רפא) והרא"ש (שם עמ' שי) אין היתר מיוחד כזה. ואם אדם יודע שיש מחלוקת

הרב שמואל טל למד בישיבות 'מרכז הרב' ו'מעלות התורה'. בשנת תשנ"ז הקים את ישיבת תורת החיים בנווה דקלים שבגוש קטיף, ולאחר הגירוש מגוש קטיף בתשס"ה עבר עם הישיבה ליד בנימין, והקים סביבה רשת מוסדות חינוך ובתי ספר לפסיכולוגיה יהודית ולקולנוע יהודי. מחבר סדרת ספרי 'טל חיים' על הלכות ברכות, שבת, פסח, בשר בחלב, כללי הוראה, ועוד.